

Jak jsem stál frontu u Miloše a na vojně si rozbil palec

Vypracovala: Anna V.

Pamětník: V době normalizace bylo tátovi asi deset let, bydlel na vesnici na Vysočině a později vystudoval vysokou školu FAMU.

Tati, chtěla bych se tě zeptat na několik otázek, na to, jak jsi prožíval období normalizace. Kolik ti tehdy vůbec bylo?

V týchle době mi bylo asi deset let, takže jsem politiku zrovna moc neřešil. Navíc jsem bydlel na vesnici, tam se nic takového zas tak moc neřešilo, prostě jsem běhal s Punťou (*pozn.: táty pes*) a byl jsem spokojenej, ale samozřejmě si ty věci z obyčejného života pamatuju, to probíhalo všude asi dost podobně, jak ve městě, tak na vesnici. Každopádně si pamatuju, že naši to docela řešili tu politiku, hlavně táta, máma měla dost práce s náma.

Aha, no tak když jsi byl teda na vesnici, jak probíhal tvůj den? Asi dost odlišně od toho, jak by probíhal ve městě...

No ráno jsem vstal a šel normálně do školy. No a ta když skončila, přišel jsem domů, hodil tašku do rohu, máma mi namazala chleba sádlem, já vzal Punťu... a běhali jsme. (*smích*) A pak jsem teda ještě chodil do pionýra, no a to mě taky strašně bavilo, to bylo skvělý. To se začínalo od jiskřičky, a pak jsi pokročila vejš a bylas ta pionýrka... To bylo právě skvělý na tom mojem dětství, že já jsem neznal nějaký starosti, to byl fakt bezstarostnej život, to bylo úžasný. To bylo tím životem na vesnici, to jste s Maruškou (*pozn.: moje sestra*) o hodně přišly. Na druhou stranu město má taky něco do sebe, máte mnohem víc příležitostí všeho, školy, práce, všechno.

No to určitě, stejně jako se ve městě mnohem líp nakupuje, jak oblečení, tak všechno ostatní. Jak to bylo, když jsi byl malej?

No to bylo samozřejmě úplně jinak. To je taková ta profláknutá věta, jak to je... (*přemýšlí*) Jo! Fronta na banány! Stála se fronta na banány! (*smích*) No ale takhle to fakt bylo. Byly prostě věci, co člověk sehnal v pohodě normálně, jako chleba, a pak byly věci, na který člověk musel stát frontu, aby je měl. To si pamatuju, jak jsme několikrát se ségrou stáli frontu třeba od pěti od rána před řeznictvym u Miloše, Miloš byl takovej řezník místní, ale pak jsme aspoň měli nějaký pěkný maso na neděli, to nebylo tak že každej den šunčička salámek jako teď s váma, to ani náhodou! Hezky v neděli se vystrojíte děti, máme maso.

To jste fakt nejedli žádný maso až na neděli?! Tak to tě obdivuju, to bych nevydržela.

No počkej, to maso, na který jsme stáli frontu, to bylo samozřejmě většinou vepřový nebo kuřecí, králičí a slepičí jsme měli normálně od sebe, to my jsme měli slípky a králíky, ty jsme jedli. Takže tohle maso jsme měli, ale taky nám víc chutnala nějaká ta krkovička.

A co třeba podpultový zboží?

Nó, podpultový zboží byla další dobrá věc. To ses dozvěděla, že támle Pepa Vavříčkoc má u sebe v pekárně pět melounů. No a tak si běžela, protože si meloun chtěla, dohodnout se s Pepou. Blbý bylo, že se o tomhle podpultovým zboží dalo dozvědět jenom „drbáním“, ale to vůbec nebyl problém na vesnici! (smích) A pak se samozřejmě dalo nakupovat za bony. Ale na ty skoro nikdo neměl právo, takže celej národ je kupoval nelegálně. Úplně na hlavu to postavený bylo. Takže třeba máma šetřila, pracovala v tý době jako pošťačka, takže plat měla mizernej, no a potom ty našetřený prachy vzala, šla za vekslákem, tak se těm lidem tehdá říkalo, veksláci, a hrozně nenápadně sis vyměnila v nějakym kurzu peníze za bony. A to bylo jako by se otevřely dveře do ráje, tam bylo všechno, na co člověk pomyslel. Včetně toho džínovýho oddělení. A to tehdy kdo měl džíny, to byl jó prďák.

Takže jsi je měl konečně taky! No a jak to bylo třeba s cestováním ven? Jezdili jste někam?

No, to bohužel ne. Neměli jsme na to peníze, takže jsem poprvé v zahraničí byl, až když jsem studoval vysokou školu, to jsem jel na Slovensko. Ale tehdy se nejždávalo třeba do Egypta nebo na Matlu, jako teď. To byla Jugoslávie a všichni byli rádi, že jsou rádi.

Takže jste ani na hory nejzdili? Ani s pionýrem nikam?

Ne, to nebylo potřeba. Bydleli jsme na horách, sněhu bylo dost, takže já už od malička lyžoval i běžkoval. Já jsem dokonce jel Jizerskou padesátku, když mi bylo asi patnáct! I když potom jsem málem umřel vyčerpáním! (smích) No a s pionýrem, to víš, že ne! S pionýrem jsem chodil na jiný věci, třeba 9. května na Osvobození československé vlastní sovětskou armádou se konal průvod, kam museli všichni pionýři. A to jsem úplně nenáviděl, fakt ze srdce nenáviděl! Takže potom pozdějš, když jsem byl na vojně, a vojáci museli na ten průvod taky, tak jsem si rozbil sám palec u nohy, abych musel ležet v nemocnici a nemusel tam jít.

To snad ne! Ty sis rozbil palec jenom proto, žes nechtěl jít na průvod?

Jo, přesně. To jsem byl s kamarádem na pokoji a říkam mu: „Stando, dej mi židli na palec u nohy a pak na ní skoč!“ A Standa si myslel, že jsem se zbláznil, ale nakonec to udělal. To tě byla taková bolest! Ale všechno vyšlo a nikam jsem nemusel, víš?

A jak jsi v tý době vnímal učitele? Měli jste větší respekt, nebo nastejno?

Obecně si myslím, že trochu větší respekt jsme měli, ale jinak jsem je vnímal úplně stejně jako vaše generace. Prostě mam úkol, pruda, opíšu ho. To si myslím, že v tom moc žádněj rozdíl nebyl. Ale teď jak se na to koukam zpátky, tak ty učitele obdivuju. Všichni to byli inteligentní lidi, takže věděli, co se doopravdy děje a jak to s celou tou politickou situací je, a přesto nám museli lhát a učit nás nějaký sračky, jenom proto, že to režim nařizoval. Myslím, že to muselo bejt dost těžký.

To jsem si jistá, že bylo. Ještě mi řekni, v roce 1989, když se všechno uvolnilo, to ti bylo čtrnáct. Jak jsi vnímal tu atmosféru?

Naplno. To jsem vnímal naplno. To už jsem měl svojí první práci, díky který jsem zjistil, že chci potom pracovat u filmu. Pracoval jsem tehdy v pasáži na Václaváku, a jak se všechno uvolňovalo, tak jsme to s klukama točili a to bylo něco úžasnýho, to byla neuvěřitelná atmosféra. Lidi úplně jak utržený ze řetězu, člověk nevěděl, jestli to je sen nebo ne.

Tak děkuju moc tati za rozhovor.

To nemáš zač, kdybys ještě něco potřebovala vědět, tak řekni.

ZÁVĚR

S mým tátou se mi pracovalo velmi dobře, protože je docela upovídaný člověk, a tak mi o tomto tématu opravdu horlivě vyprávěl a viděla jsem, že jeho samotného děláním rozhovoru bavilo. Někdy se rozpovídal až moc a zabočil do vzpomínek, které byly pro mě „nepodstatné“, jelikož se netýkaly úplně tématu normalizace.

A co mně samotné práce na rozhovoru přinesla? Za prvé určitě hezkou konverzací s mým tátou o jeho mládí a zážitcích, i když to nebyla první, kterou jsme spolu takto vedli. A za druhé také o něco víc informací o tomto tématu, tedy hlavně z oblasti každodenního života, o kterém mi táta mohl vyprávět vlastně nejvíc, protože politickou situaci on sám ještě moc nevnímal. Ujasnila jsem si některé věci, ve kterých jsem ještě měla trochu zmatek, na druhou stranu jsem jich spoustu už věděla. Nejvíce zajímavé mi přišly jeho historky, například o tom, jak se vypravil s mámou koupit první džíny.

Období normalizace byla určitě velmi těžká epocha. Jsem si jistá, že teď jde spoustu věcí mnohem lépe, jako například vycestovat na dovolenou. A tak obdivuji mojí babičku a dědu, kteří v této době žili, protože to snadné nebylo.